

De Brief aan de Romeinen

Hoofdstuk 16

Bron: <http://www.middletonbiblechurch.org/romans/romans.htm>

Vertaalde versie: <http://www.verhoevenmarc.be/romeinen1.htm>

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (HSV of SV1977)

Bewerking, plaatje door M.V.

In dit hoofdstuk vinden we veel groeten met vermelding van namen. Dat kan voor ons oninteressant lijken maar voor Paulus, en de gemeente, betekenden deze heel wat. Het is ook een uiting van verbondenheid. Wat opvalt is dat Paulus bij veel namen iets toevoegt. Het waren niet zomaar wat namen, ze betekenden iets voor hem en de gemeente.

Romeinen 16:1

1 En ik beveel u Febe, onze zuster, aan, die een dienaar is van de gemeente die in Kenchreeën is,

Febe kan de persoon geweest zijn die persoonlijk Paulus' brief aan de Romeinen afleverde. Ze ontving Paulus' aanbeveling. Het is interessant op te merken dat van de eerste vijf gelovigen, genoemd door Paulus (verzen 1-6), drie van hen vrouwen waren. Zij zijn immers “mede-erfgenamen van de genade van het eeuwige leven” (1 Petrus 3:7) en bij de rechterstoel van Christus zal hun getrouwheid evenzeer beloond worden. Wanneer het aankomt op getrouw werken voor de Meester, is er geen man of vrouw in Christus. Het is enkel in maatschappijen waar bijbelse principes niet geëerd worden dat vrouwen verschrikkelijk onderdrukt worden en van weinig waarde geacht worden.

Febe was zowel een ZUSTER als een DIENARES (v. 1). Paulus erkende haar als een zuster in Christus (een vertederende familieterm) en als een dienaar (*diakonos*) van de vergadering. Zij was “een dienaar van de gemeente die in Kenchreeën is” – een zeehavenstad rechts naast Korinthe (vergelijk Handelingen 18:18). Zie hier een kaart: <http://www.verhoevenmarc.be/handelingen.htm>.

Febe was een “dienaars” (*diakonos*) van de gemeente te Kenchrea. Is dit woord hier gebruikt in algemene zin, om aan te geven dat zij een nederige dienaar was van de vergadering, of is het woord gebruikt in de betekenis van een **ambt** in de gemeente? Had de vroege gemeente een **ambt** van “vrouwelijke diaken”? In het Nieuwe testament wordt niet gesproken over vrouwelijke ambtelijke diakenen, in tegendeel: “De diakenen moeten **mannen** van één vrouw zijn” (1 Timotheüs 3:12).

Zie hierover meer:

“Vrouwelijke diakenen?”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/vrouwen-dienaren.pdf>.

“Wat kunnen vrouwen doen voor de Heer: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/vrouwen-taak.pdf>.

“De openbare dienst van vrouwen”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/vrouwen.pdf>.

“Vrouwen van het geloof”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/Geloofsvrouwen.pdf>.

Romeinen 16:2

2 opdat u haar ontvangt in de Heere op een wijze die de heiligen waardig is, en haar bijstaat in elke zaak waarin zij u nodig heeft, want ook zij heeft zelf bijstand verleend aan velen, ook aan mijzelf.

Paulus spoort de Romeinse gelovigen aan om Febe te “ontvangen” (Gr. *prosdechomai*: toelaten in de gemeenschap; en door implicatie: verwachten, uitkijken naar). Zij moesten haar ontvangen in geestelijke gemeenschap en als compagnon. Dit woord *prosdechomai* wordt ook gebruikt voor gelovigen die geestdriftig uitkijken naar de komst van de Heer – Titus 2:13: “verwachten” (of “uitkijken naar”); Judas 21: “verwachten” (of “uitkijken naar”); en vergelijk Lukas 2:25: “verwachten” (of “uitkijken naar”); Lukas 2:38: “verwachten” (of “uitkijken naar”). Het woord wordt ook gebruikt in Filippenzen 2:29 en Lukas 15:2: “ontvangen”.

Zij moesten haar ontvangen “in de Heer”, als een zuster in Christus, iemand die de eenheid met Christus geniet. Ook “op een wijze die de heiligen waardig is”: op een manier die gepast is voor

heiligen. Als gelovigen moeten wij een wandel hebben die de roeping waarmee wij geroepen zijn, waardig is:

“Een wandel die de roeping waarmee u geroepen bent, waardig is” (Efeziërs 4:1).

“Wandel het Evangelie van Christus waardig” (Filippenzen 1:27).

“Wandelt op een wijze de Heere waardig” (Kolossenzen 1:10).

“Waardig te wandelen voor God” (1 Thessalonicenzen 2:12).

In 3 Johannes werd Gaius aangemaand de heiligen te dienen “op een voor God waardige manier”. Dat betekent: hij moest deze mensen helpen alsof God Zelf op bezoek was gekomen.

Paulus vraagt de Romeinen om “bijstand te verlenen” aan Febe. Het werkwoord betekent helpen, voor iets zorgen (zie Handelingen 23:24), voorzien in alles wat zij nodig heeft. Dat moest zo omdat zij een bijstandverlener was van velen, inbegrepen Paulus. Zij die helpen moeten bijstand verleend worden. Ons wordt niet verteld wat Febe precies deed voor Paulus en de vele anderen, maar denk aan de talloze duizenden, doorheen de eeuwen, die geestelijk geholpen en gezegend werden door Paulus’ brief aan de Romeinen en de bijstand die hem daarbij door Febe gegeven werd.

Romeinen 16:3-4

³ Groet Priscilla en Aquila, mijn medewerkers in Christus Jezus.

⁴ Zij hebben voor mijn leven hun hals gewaagd. Niet alleen ik ben hun dankbaar, maar ook alle gemeenten van de heidenen.

Het is interessant te zien dat Priscilla, de vrouw, door Paulus eerst wordt genoemd, vóór Aquila, haar man. Beschouw de volgende informatie over dit man/vrouw team:

1. Aquila en Priscilla waren **ijverig**. Zij waren tentenmakers (Handelingen 18:2-3). Aquila was een Jood (Handelingen 18:2). Alhoewel Paulus deze twee gelovigen eerst in Korinthe ontmoette waren zij oorspronkelijk van Rome (Handelingen 18:2).
2. Zij waren **gastvrij** (Handelingen 18:3). Zij openden hun huis voor Paulus die ook een tentenmaker was.
3. Zij waren **leergierig**. Aquila en Priscilla werden waarschijnlijk bekeerd onder Paulus’ bediening. We hebben geen verslag dat zij gered werden vóór hun ontmoeting van Paulus in Handelingen 18. Met alle enthousiasme ontvingen zij met vreugde de boodschap die Paulus predikte. Zij waren discipelen van Paulus. Zij absorbeerden de leer van de waarheid die de apostelen hen gaven.
4. Zij waren **bijbelgeoriënteerd** (Handelingen 18:24-26). Zij waren ook in staat anderen te onderwijzen. Apollos was een groot prediker die machtig was in de oudtestamentische geschriften, maar hij was onwetend betreffende essentiële feiten van het Evangelie (zwak in dispensationele waarheid). Aquila en Priscilla namen Apollos terzijde en legden hem de weg van God nauwkeuriger uit (Handelingen 18:26).
5. Zij waren **lokale gemeente georiënteerd** (1 Korinthiërs 16:19 en Romeinen 16:5). Beide deze passages spreken van de gemeente die in hun huis was (zowel in Rome als in Efeze).
6. Zij waren een **man en vrouw team**. Priscilla’s naam wordt zes keer genoemd in het N.T. en in elke plaats wordt ook de naam van haar man genoemd. Dit impliceert harmonie in hun relatie en eenheid van oogmerk. Ze werkte samen met haar man, niet tegen hem. Zij functioneerden als een team in het werk van de Heer.
7. Zij waren **juist georiënteerd tot Paulus** (Romeinen 16:3). Ze waren Paulus’ “medearbeiders”.
8. Zij waren **moedig** (Romeinen 16:4). We kennen geen details maar zij riskeerden op een of andere manier hun leven voor Paulus. Dit is naar de geest van 1 Johannes 3:16.
9. Priscilla was **onderworpen** maar ze was niet **onderdrukt**. In de zes nieuwtestamentische referenties waar dit man-vrouw team wordt genoemd komt Priscilla’s naam eerst voor in drie van die plaatsen. Ons wordt daarvoor geen reden gegeven en we kunnen enkel gissen. Was zij de meest energiekste van de twee? Had zij een sterker karakter? Had zij een grotere ijver? Had zij op bepaalde gebieden meer bekwaamheden? Speelde zij een meer significante rol in het riskeren van haar eigen leven voor Paulus? Zonder te spreken waar de Schrift zwijgt, kan het volgende gezegd worden:
Ze was **niet onderdrukt**. Ze leek speciale gaven of bekwaamheden te bezitten, of een unieke

devotie voor Christus waardoor zij op sommige gebieden haar man overtrof, op zo'n manier dat zij een bijzondere erkenning verdiende bij Paulus.

Ze was **onderworpen**. In de zes plaatsen waar zij wordt genoemd (door Lukas en Paulus) wordt nergens geïmpliceerd dat zij op enige wijze buiten de schreef liep. Ze wordt nergens berispt maar enkel aanbevolen. En ze wordt altijd genoemd in connectie met haar man.

10. Zij waren **getrouw en consistent** tot op het laatst (2 Timotheüs 4:19). Dit is Paulus' laatste brief, geschreven ongeveer 14 jaar nadat hij voor het eerst Aquila en Priscilla had ontmoet. Zij waren getrouwe gelovigen. Van hen wordt niets negatiefs gezegd. Paulus moest van hen nooit zeggen wat hij zei van Demas (2 Timotheüs 4:10).

Romeinen 16:5a

5 Groet ook de gemeente bij hen aan huis. ...

Paulus zond groeten naar de gemeente in het huis van Aquila en Priscilla. Het was een "huisgemeente". In de eerste eeuw waren er geen kerkgebouwen zoals we die vandaag kennen. Gelovigen vergaderden waar zij dat konden: in huizen, in velden (vergelijk Handelingen 16:13 waar Joden samenkwamen bij een rivier), in catacomben, enz. Zij hadden Christus' belofte: "Want waar twee of drie in Mijn Naam bijeengekomen zijn, daar ben Ik in hun midden" (Mattheüs 18:20). Ook waren verplaatsingen niet gemakkelijk in die dagen – zowat alles moest te voet gedaan worden! Vandaar die zgn. "huisgemeenten".

Toen Aquila en Priscilla in Efeze leefden, werd melding gemaakt van "de gemeente **in hun huis**" (1 Korinthiërs 16:19).

In Romeinen 16:14 groet Paulus verscheidene broeders en maakt hij melding van: "de broeders die bij hen zijn". In Romeinen 16:15 groet hij verscheidene gelovigen en maakt hij melding van "alle heiligen die bij hen zijn".

In Handelingen 12:12 lezen we van "het **huis** van Maria, de moeder van Johannes, die ook Markus genoemd werd, waar **velen** bijeenwaren en baden".

Het huis van Lydia werd gebruikt als een vergaderplaats voor gelovigen (Handelingen 16:15, 40).

In Laodicea was er een huisgemeente bij Nymfas: "Groet de broeders die in Laodicea zijn, en Nymfas en de gemeente in **zijn huis**" (Kolossenzen 4:15).

In Filemon vers 2 lezen we: "aan Appia, de geliefde, en aan Archippus, onze medestrijder, en aan de gemeente, die bij u **thuis** samenkomt".

Romeinen 16:5b – Epenetus

5 ... Groet mijn geliefde Epenetus, die de eersteling is voor Christus van Achaje.

Paulus verheugde zich in een oogst van zielen toen hij diende in Achaje (niet Asia zoals moderne bijbels zeggen [Telos, NBG, enz.]). De eerste vrucht was Epenetus. Een man naar Paulus' hart.

Romeinen 16:6 – Maria

6 Groet Maria, die zich veel moeite voor ons heeft getroost.

Ons wordt weinig gezegd over Maria, behalve dat ze “zich veel moeite voor ons heeft getroost”, voor Paulus en zijn metgezellen. De betekenis van de Griekse term is dat zij hard werkte en zwoegde tot het punt van moeheid en uitputting.

Maria was een veel voorkomende naam in nieuwtestamentische tijden, en verscheidene vrouwen droegen die naam:

1. Maria de moeder van Christus (Mattheüs 1:16).
2. Maria Magdalena (Lukas 8:2).
3. Maria de moeder van Johannes Markus (Handelingen 12:12).
4. Maria van Bethanië, de zuster van Martha (Lukas 10:42).
5. Maria de vrouw van Clopas (Johannes 19:25; drie van de vier vrouwen hier heten “Maria”).
6. Maria die genoemd wordt in Romeinen 16:6.

Romeinen 16:7

7 Groet Andronicus en Junias, mijn familieleden en mijn medegevangenen, die in aanzien zijn bij de apostelen, die al eerder dan ik in Christus waren.

Dit vers betekent hoogstwaarschijnlijk dat Andronicus en Junias welbekend waren onder de apostelen, niet dat zij apostelen waren.

Junias een vrouw? Sommige charismaten hebben gemeend dat de naam Junias (Gr. lett. *Iounian*) op een vrouw slaat (en Andronicus is dan haar man) en zij zien dat als een bewijs dat Paulus vrouwelijk leiderschap in de kerk erkende. In die interpretatie zou Junias ook de enige vermelde vrouwelijke apostel zijn geweest. Dit is vooreerst geheel in strijd met de Paulinische leer over de plaats van de vrouw in de kerk. Bovendien schreef men in die tijd het Grieks nog zonder accenttekens en kan men uit de tekst niet bewijzen dat de naam Junias op een vrouw slaat¹. Al de rest is speculatie. (Uit “Hoeveel apostelen waren er?”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/hoeveelApostelen.pdf>)

Paulus vertelt ons vier interessante feiten over deze twee gelovigen:

1. Zij waren Paulus “familieleden” (Gr. *suggeneia*: verwanten). Dit woord wordt soms gebruikt voor nauwe bloedverwanten, zoals in Markus 6:4, Lukas 1:36 (“nicht” Elizabeth), Lukas 1:58, Lukas 2:44; Lukas 14:12, Lukas 21:16, Johannes 18:26 en Handelingen 10:24. In Romeinen 9:3 gebruikt Paulus deze term in een bredere betekenis om te verwijzen naar alle Israëlieten als “mijn familieleden wat het vlees betreft”. In Romeinen 16 gebruikt Paulus deze term drie keer (zie verzen 7, 11, 21) en hij noemt zes mensen als zijn verwanten. Betekent dit dat deze mensen mede-israëlieten waren, of betreft het hier een nauwere verwantschap? Het lijkt ongebruikelijk dat Paulus (oorspronkelijk van Tarsus; zie kaartje hogerop) zes nauwe bloedverwanten had in Rome die allemaal gelovigen waren, en dus lijkt het beter die term hier in de bredere betekenis te begrijpen (mede-Israëlieten of hartsverwanten).
2. Zij waren Paulus “medegevangenen”. De Romeinenbrief werd geschreven vóór Paulus’ eerste en tweede gevangenschap in Rome, maar volgens 2 Korinthiërs 6:5 en 11:23 was Paulus vaak in gevangenschap, en tijdens een van deze gevangenschappen moeten Andronicus en Junias medegevangenen zijn geweest met Paulus.
3. Zij waren “in aanzien bij de apostelen”. Gezien deze twee gelovigen tot Christus kwamen vóór Paulus (zie punt 4) verbleven zij waarschijnlijk dicht bij Jeruzalem en waren gekend door de apostelen en hadden een excellent getuigenis.
4. Zij waren “in Christus” vóór Paulus, vóór Handelingen hoofdstuk 9. In geestelijke jaren waren zij ouder dan Paulus!

Romeinen 16:8–Amplias

8 Groet Amplias, mijn geliefde broeder in de Heere.

¹ Als men in latere tijden “Ιουνίαν” schreef, met ‘accent aigu’ op de “ι”, dan betrof het een vrouw; schreef men “Ιουνιᾶν”, met ‘accent circumflex’ op de “ᾶ”, dan betrof het een man. <http://en.wikipedia.org/wiki/Junias>

Volgens sommigen was de naam Amplias een veel voorkomende naam onder slaven. Mogelijk was Amplias een man in slavendienst bij iemand in Rome. Gelovigen hebben een wonderlijke band met Christus ongeacht hun levensstatus of hun positie in de maatschappij. Het Evangelie plaatst iedereen op hetzelfde niveau. Wij zijn allen verbonden slaven die onze hemelse Meester dienen (Kolossenzen 3:23-24). Amplias kan een slaaf geweest zijn, maar hij was Paulus' geliefde broeder in Christus. "Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van belang dat men slaaf is of vrije; daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw; want allen bent u één in Christus Jezus" (Galaten 3:28).

Romeinen 16:9 – Urbanus en Stachys

⁹ Groet Urbanus, onze medearbeider in Christus, en mijn geliefde Stachys.

Urbanus was een medearbeider (hetzelfde woord in vers 3). Gelovigen werken samen in hetzelfde team en hebben dezelfde ambitie (Christus behagen – 2 Korinthiërs 5:9) en hebben hetzelfde doel (de heerlijkheid van God – 1 Korinthiërs 10:31). Net zoals de leden van ons lichaam elkaar helpen, zo is dat ook met het lichaam van Christus (1 Korinthiërs 12:12, 20-27). Stachys was geliefd bij Paulus. Zie in deze verzen hoe bemoedigend Paulus' groeten waren. Deze Romeinse gelovigen hadden zeker hun zwakheden en fouten, maar Paulus groette hen in liefde en "liefde denkt geen kwaad" (1 Korinthiërs 13:4, 5). Paulus zag deze gelovigen niet zoals ze in zichzelf waren, maar zoals ze waren "in Christus" (zie verzen 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 en zie de uitdrukkingen "in Christus" en "in de Heer").

Romeinen 16:10 – Apelles en Aristobulus

¹⁰ Groet Apelles, de beproefde dienaar in Christus. Groet hen die tot het huis van Aristobulus behoren.

Het woord "beproefd" wordt ook gevonden in Romeinen 14:18; 1 Korinthiërs 11:19; 2 Korinthiërs 10:18; 13:7 en 2 Timotheüs 2:15 (Timotheüs moest zich "welbeproefd voor God stellen, als een arbeider die zich niet hoeft te schamen"). Het woord wordt ook gevonden in Jakobus 1:12: "Zalig is de man die verzoeking verdraagt, want als hij beproefd gebleken is, zal hij de kroon van het leven ontvangen".

Romeinen 16:11 Herodion, Narcissus

¹¹ Groet Herodion, die aan mij verwant is. Groet hen die tot het huis van Narcissus behoren, die in de Heere zijn.

Herodion was Paulus' s verwant; hoogstwaarschijnlijk geeft dit aan dat hij een Jood was (zie de bespreking bij vers 7). Dit herinnert ons aan de nauwe verwantschap die alle gelovigen hebben als "broeders". De naam Herodion kan enige relatie met de familie van Herodes aangeven.

De naam Narcissus herinnert ons aan een mythologische figuur die zo mooi was dat al de meisjes ernaar verlangden van hem te zijn, maar hij mijdde hen. Niemand van hen zou hem krijgen. Uiteindelijk bad een van de gekwetste meisje tot de goden: "Moge hij die anderen niet liefheeft zichzelf liefhebben". De godin Nemesis beantwoordde haar gebed. Toen Narcissus vooroverboog aan een poel om te drinken, en daarin zijn eigen reflectie zag, raakte hij onmiddellijk aan zijn beeld verliefd. Hij bleef daar en kwijnende weg tot hij stierf. Zo werd Narcissus (→ NL *narcisme*) een term zie verwijst naar ZELFLIEFDE, een excessieve interesse in iemands eigen verschijning en eigen dingen. Dit is een van de belangrijkste karakteristieken van de laatste dagen: "Want de mensen zullen liefhebbers zijn van zichzelf ..." (2 Timotheüs 3:2).

Romeinen 16:12 Tryfena, Tryfosa, Persis – drie vrouwelijke werkers!

¹² Groet Tryfena en Tryfosa, vrouwen die zich veel moeite getroost hebben in de Heere. Groet Persis, de geliefde zuster, die zich veel moeite getroost heeft in de Heere.

Deze drie gelovigen waren gekend voor hun MOEITE-getroosting. Het woord betekent moeitevolle arbeid. Deze drie vrouwen werkten "in de Heer" en we weten dat onze "inspanning niet tevergeefs is in de Heere" (1 Korinthiërs 15:58). Onze arbeid moet "in de Heer" zijn, en ook om Zijn Naam

(Openbaring 2:3), wegens WIE HIJ IS. Iemand die zich bijzonder veel moeite getroostte was de apostel Paulus zelf: “Maar door de genade van God ben ik wat ik ben, en Zijn genade voor mij is niet te vergeefs geweest. Integendeel, ik heb mij meer ingespannen dan zij allen; niet ik echter, maar de genade van God, die met mij is” (1 Korinthiërs 15:10 en vergelijk Kolossenzen 1:29; 2 Korinthiërs 11:23). Dit was een arbeid gemotiveerd en bekrachtigd door de genade van God.

De arbeid van Persis is beschreven in de verleden tijd. Misschien is dat een indicatie van de zwakheden van de hoge ouderdom, of ziekte bij Persis, zodat ze niet langer in staat was ijverig te werken zoals eertijds. Als dat het geval was, zegt Paulus dat haar inspanningen niet vergeten zijn – een belangrijke les voor ons allen om in gedachten te houden.

Romeinen 16:13 Rufus en zijn moeder

13 Groet Rufus, de uitverkorene in de Heere, en zijn moeder en de mijne.

Het is mogelijk dat Paulus hier dezelfde Rufus groet als de Rufus genoemd in Markus 15:21, de zoon van Simon, de man die Jezus' kruis droeg. De Rufus in Markus 15:21 had een broer, Alexander genaamd. Paulus beschreef de moeder van Rufus als “zijn moeder en de mijne”. Er was een zekere zin waarom Paulus de moeder van Rufus claimde als zijn moeder, en dat herinnert ons aan Markus 10:19-30. Zij had zonder twijfel de gelegenheid om voor Paulus te zorgen als ware hij haar eigen zoon. Als wij gered worden en daardoor leden worden van Gods familie (Johannes 1:12) dan ontdekken we dat wij vele broers en zussen en moeders en vaders hebben!

Alle gelovigen zijn “uitverkoren in de Heer”. Wij zijn allen “uitverkorenen van God” (zie Kolossenzen 3:12; Romeinen 8:33; 2 Timotheüs 2:10; 1 Petrus 1:2; 2:9, waar ditzelfde woord wordt gebruikt). Vergelijk ook Efeziërs 1:4. Maar hier wordt van Rufus iets anders gezegd, waarschijnlijk dat hij een uitgelezen kracht was in het werk van de Heer; een opmerkelijke, voortreffelijke en gezegende werker. Er wordt echter niet vermeld waarom. En Rufus wordt enkel hier genoemd en verder weten we niets van hem. Een andere mogelijkheid is dat hij op een opmerkelijke manier gered werd, iemand bij wie het vanuit menselijk oogpunt onmogelijk leek dat hij ooit tot Christus zou komen. Maar de God van Saulus van Tarsus kan ons soms wonderlijk verrassen.

Romeinen 16:14-15 Tien gelovigen

14 Groet Asyncritus, Flegon, Hermas, Patrobas, Hermes, en de broeders die bij hen zijn.

15 Groet Filologus en Julia, Nereus en zijn zuster, en Olympas, en alle heiligen die bij hen zijn.

In vers 14 worden 5 gelovigen met hun naam genoemd, en er wordt melding gemaakt van de broeders die bij hen zijn. In vers 15 worden ook 5 gelovigen vermeld, en daarnaast “alle heiligen die bij hen zijn”. Zie Romeinen 16:5 waar we spraken over “huisgemeenten”.

Nereus kan behulpzaam geweest zijn in de redding van twee beroemde Romeinen. In 95 nC. werd Rome geschokt toen twee voorname Romeinse burgers veroordeeld werden omdat zij christen werden: Flavius Clemens en zijn vrouw Domatilla (zij was de kleindochter van Vespasianus, voormalig keizer, en de nicht van Domitianus, de regerende keizer). Flavius werd terechtgesteld en zijn vrouw verbannen naar een eiland. Flavius en zijn vrouw hadden een huishoudelijke dienaar, Nereus genaamd (zie vers 15). Nereus was een gewone naam, maar, als de huishoudelijke dienaar van Flavius dezelfde man was die Paulus hier noemt, dan is het waarschijnlijk dat Nereus invloed had op de redding van dezen twee prominente mensen.

Romeinen 16:16 De heilige kus

16 Groet elkaar met een heilige kus. De gemeenten van Christus groeten u.

In de vroege gemeente was er een geestelijke affiniteit onder gelovigen: “Groet elkaar met een heilige kus”. Ook was er een affiniteit onder plaatselijke gemeenten: “De gemeenten van Christus groeten u”. Gelovigen hadden een bijzondere relatie met elkaar, en plaatselijke gemeenten onderling.

Vier keer spreekt Paulus van “een heilige kus” (Romeinen 16:16; 1 Korinthiërs 16:20; 2 Korinthiërs 13:12; 1 Thessalonicenzen 5:26). Petrus spreekt van “een kus van de liefde” (1 Petrus 5:14). De

Heer Jezus sprak van dit gebruik toen Hij Simon de Farizeeër berispte: “u hebt Mij geen kus gegeven” (Lukas 7:45). Toen Paulus afscheid nam van de Efeziërs, lezen we: “En allen begonnen luid te huilen, vielen Paulus om de hals en kusten hem” (Handelingen 20:37 en vergelijk het welkom van de verloren zoon in Lukas 15:20). Het gebruik was te kussen op het voorhoofd of op de kaak (uiteraard niet op de mond; het was een “**heilige kus**”).

In onze maatschappijen wordt een warme en hartelijke groet meestal anders uitgedrukt dan door een kus (alhoewel in sommige plaatsen in Vlaanderen, maar vooral in Wallonië het gebruik bestaat van elkaar te kussen, zonder onderscheid van geslacht). Een warme, hartelijke handdruk kan zeker een God-erend substituut zijn voor wat de eerste-eeuwse christenen deden. Petrus zei: “heb elkaar dan vurig lief uit een **rein hart**” (1 Petrus 1:22).

“De gemeenten van Christus” zonden hun groeten aan de gemeente van Christus die te Rome was. De gemeenten van de eerste eeuw hadden een verwantschap en eenheid die we niet langer vinden onder gemeenten vandaag. Dit komt omdat de eerste-eeuwse gemeenten het volgende gemeen hadden:

DEZELFDE LEER: “zoals ik overal **in elke gemeente** onderwijs” (1 Korinthiërs 4:17)

DEZELFDE PRAKTIJK: “Maar zoals God aan ieder heeft toebedeeld, zoals de Heere ieder geroepen heeft, **zó** moet hij wandelen. En zo schrijf ik het **in alle gemeenten** voor” (1 Korinthiërs 7:17)

DEZELFDE GEWOONTE: “Maar als iemand op twist uit lijkt te zijn, wij hebben een dergelijke gewoonte niet, en **de gemeenten van God** evenmin” (1 Korinthiërs 11:16).

DEZELFDE ORDE: “Want God is geen God van wanorde, maar van vrede, zoals **in alle gemeenten** van de heiligen” (1 Korinthiërs 14:33).

Romeinen 16:17-18 Een roep voor afscheiding

¹⁷ En ik roep u ertoe op, broeders, hen in het oog te houden die onenigheden teweegbrengen en struikelblokken opwerpen tegen het onderricht dat u hebt ontvangen, en keer u van hen af.

¹⁸ Want zulke mensen dienen niet onze Heere Jezus Christus, maar hun eigen buik, en door fraaie woorden en mooie praat bedriegen zij de harten van de argeloze mensen.

Op dit punt in de tekst hebben we een abrupte breuk in de loop van de gedachten. Paulus gaf een reeks groeten aan de gelovigen die in Rome leefden. Dan plots stopt hij alsof hij herinnerd werd aan iets dat erg dringend was en dat hij moest delen met deze gelovigen, voor hun eigen veiligheid en bescherming.

In deze verzen brengt Paulus een finale waarschuwing en bevel betreffende valse leraars. Hij roept hen op dezen “in het oog te houden” (Grieks *skopeo* dat ook markeren [identificeren] betekent), en u “van hen af te keren” (vers 17).

Het eerste bevel is een bevel tot **identificatie**: houd hen in het oog; markeer hen! Het is onmogelijk u af te keren van een valse leraar als u niet weet wie hij is. Dit bevel werd gegeven aan de “broeders” te Rome, niet enkel aan de ouderlingen te Rome, niet enkel aan het leiderschap van de lokale vergadering. **Elke** gelovige moet dit soort van **beoordelend onderscheidingsvermogen** vertonen. Vergelijk de waarschuwing van Paulus aan de Efeziërs in Handelingen 20:29-31 (“Want dit weet ik: dat na mijn vertrek wrede wolven bij u zullen binnenkomen, die de kudde niet sparen ... Daarom, wees waakzaam ...”). Zie over oordelen, identificeren, waarschuwen, vermanen, berispen: <http://www.verhoevenmarc.be/oordelen2.htm> .

Eens dat een valse leraar geïdentificeerd is komen we bij het tweede bevel. Het tweede bevel is u van zulke valse leraren af te keren: “en **keer u van hen af**”. Merk op dat wij ons niet enkel moeten afscheiden van hun valse leer – wij moeten ons fysiek **afkeren** (Gr. *ekklino*), letterlijk: “mijden”, hen “uit de weg gaan”.

Merk op wat het Nieuwe Testament ons zegt in andere plaatsen, betreffende hen die valse leer onderwijzen:

☞ “Die zij **vervloekt**” (Galaten 1:8-9).

- ☞ **“Keer u ook van hen af”** (2 Timotheüs 3:5).
- ☞ **“Verwerp een ketters mens na een eerste en tweede terechtwijzing”** (Titus 3:10).
- ☞ **“Ontvang hem niet in huis en begroet hem niet”** (2 Johannes 10).

(Lees deze verzen altijd in hun context).

Verder worden in vers 18 twee motieven genoemd van deze valse leraars.

Ten eerste: zij dienen hun eigen buik. Zij willen er economisch beter van worden. Zie bijvoorbeeld de hedendaagse leraars van het welvaartsevangelie die op geld belust zijn.

Ten tweede “bedriegen zij de harten van de argeloze mensen”. Deze slachtoffers zijn lichtgelovige mensen die zich van geen kwaad (in die valse leraars) bewust zijn. Die bedriegers hebben mooie woorden, ze klinken goed, hebben een gepolijste taal. Valse leraars weten heel goed hoe zij moeten communiceren! Het is VERGIF maar het wordt aangeboden op een gouden schotel! Zij kunnen dwaling toch zo mooi en aannemelijk doen klinken. Bedenk de woorden van de slang tot Eva in Genesis 3. Wij allen moeten in die woorden kunnen doordringen en het gesis van de slang daarin **onderscheiden!**

Romeinen 16:19

19 Want uw gehoorzaamheid is tot allen doorgedrongen. Ik verblijd mij dan ook over u en ik wil dat u wijs bent wat het goede betreft, maar ook oprecht wat het kwade betreft.

Na gewaarschuwd te hebben tegen valse leraars, maant Paulus de Romeinen aan met betrekking tot hun verantwoordelijkheid tot het goede en het kwade. Eerst noteert hij hun trouw (zij hadden niet toegegeven aan valse leer): “uw gehoorzaamheid is tot allen doorgedrongen”. We hebben reeds gezien dat de Romeinen gekend waren voor hun geloof (Romeinen 1:8). Waar geloof is, is er ook gehoorzaamheid: “Door het geloof is Abraham ... gehoorzaam geweest” (Hebreeën 11:8). Het sterkste tegengif tegen valse leer is eenvoudig Gods Woord gehoorzamen (vergelijk Romeinen 6:17). Hun gehoorzaamheid verblijdde Paulus over hen (vergelijk Johannes blijdschap over gehoorzame gelovigen in 3 Johannes 3-4). De Romeinse gelovigen bezetten een cruciale en strategische plaats in het hart van het keizerrijk en het zou tragisch zijn als hun geloof verdorven zou worden. Uit de geschiedenis weten we dat dit uiteindelijk toch gebeurde. **De meest verdorven en het meest invloedrijke religieuze systeem dat zich ooit uit het Christendom ontwikkelde draagt de naam “Rooms”: de Rooms-katholieke kerk!**

Paulus grote verlangen voor deze gelovigen was: “ik wil dat u wijs bent wat het goede betreft, maar ook oprecht wat het kwade betreft”. Wijs zijn wat het goede betreft omvat de voortdurende studie van het Woord van de waarheid, en de zorgvuldige nakoming en waardering van wat goed is: “Verder, broeders, al wat waar is, al wat eerbaar is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat lieflijk is, al wat welluidend is, als er enige deugd is en als er iets prijzenswaardigs is, bedenk dat” (Filippenzen 4:8). Wij moeten voortdurend toetsen wat de goede wil van God is (Romeinen 12:2) en altijd het goede najagen (1 Thessalonicenzen 5:15; 1 Petrus 3:13), en ons altijd afkeren van het kwaad (1 Petrus 3:11), en altijd overvloedig zijn in elk goed werk (2 Korinthiërs 9:8; Efeziërs 2:10; 2 Thessalonicenzen 2:17; 2 Timotheüs 3:17; Titus 3:1) en daarin vruchtbaar zijn (Kolossenzen 1:10).

“Oprecht (Gr. *akeraios*: onvermengd, simpel, eenvoudig, onschuldig. KJV: “simple”. SV: “onnozél”. SV 1977: “onschuldig”) zijn wat het kwade betreft”, moet in zekere zin het tegenovergestelde zijn van “wijs zijn wat het goede betreft”. We moeten niet wijs zijn met betrekking tot het kwade. Wij moeten eenvoudig, niet-geïnitieerd zijn jegens het kwade. We moeten het kwade niet bestuderen in de zin van uitgaan en proefondervindelijk onderzoek doen over hoe rot het wereldse systeem is geworden. Wanneer het gaat over kennis en begrip, moeten wij allen geestelijk volwassen en niet kinderlijk zijn, maar wanneer het gaat over het kwade en de slechtheid moeten wij kinderlijk en onwetend zijn (1 Korinthiërs 14:20: “wees kinderlijk in de slechtheid”). Wij moeten een “afkeer” hebben van het kwade (Romeinen 12:9) en ervoor terugdeinzen, niet trachten daar dicht genoeg bij te komen om het te onderzoeken. Als zondaars, gered door genade, zijn wij reeds close geweest met zonde, veel meer dan nodig was. Ons objectief nu is ons zover mogelijk van zondigheden te verwijderen, ja, we moeten het haten (Judas 23).

Het woord “oprecht” (Gr. *akeraios*: onvermengd, simpel, eenvoudig, onschuldig) betekent letterlijk “onvermengd”. Het betekent “zonder vermenging met het kwade”. Het woord werd gebruikt voor onvermengde (met water) wijn (pure wijn). Het wordt op twee plaatsen gebruikt in het Nieuwe Testament – 1) Filippenzen 2:15: “opdat u onberispelijk en oprecht [Gr. *akeraios*] zult zijn, kinderen van God, smetteloos te midden van een verkeerd en ontaard geslacht”, 2) Mattheüs 10:16: “wees dus bedachtzaam als de slangen en oprecht [Gr. *akeraios*] als de duiven. De duif in de schrift lijkt een symbool te zijn van zuiverheid, puurheid, en is ook een symbool van de **Heilige** Geest in Mattheüs 3:16!

Romeinen 16:20

20 En de God van de vrede zal de satan spoedig onder uw voeten verpletteren. De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u. Amen.

In dit vers wordt gelovigen de belofte gegeven dat onze strijd met Satan spoedig tot een finaal eind zal komen, waardoor Satan volledig “verpletterd” zal worden.

Deze belofte is een directe verwijzing naar Genesis 3:15 waar ons wordt gezegd dat het nageslacht van de vrouw (Christus) de kop van de slang zal vermorzelen (dat is fataal), en dat Satan het nageslacht van de vrouw (Christus) de hiel zou vermorzelen (op het kruis). God zal een verbrijzelende klap geven op de aartsvijand van onze zielen, en wij zullen delen in Gods overwinning over Satan. Zij die mede-erfgenamen zijn (Romeinen 8:17) zullen ook mede-overwinnaars zijn. Hij “zal de satan spoedig onder **uw** voeten verpletteren”.

Wanneer zal deze grote nederlaag van Satan plaatsvinden? Het zal “spoedig” gebeuren. Satans tijd is kort en zijn nederlaag zeker.

Profetisch gezien weten we dat op het middelpunt van de “verdrukking” (de 70ste jaarweek; zie “De 70 jaarweken van Daniël”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/70-jaarweken-Daniel.pdf>) Satan uit de hemel zal geworpen worden en dat dan zijn furie zal woeden op aarde, wetend dat zijn tijd kort is (Openbaring 12:12). Zie “De loopbaan van Satan”:

<http://www.verhoevenmarc.be/PDF/loopbaan-duivel.pdf>. Hij weet dat zijn noodlot aanstaand is.

Drie en een half jaar later zal hij in de abyssos (afgrond) geworpen worden. Zijn finale doem wordt beschreven in Openbaring 20:10 (en vergelijk Mattheüs 25:41). Zie “De viervoudige val van Satan”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/val-Satan.pdf>.

Toen Paulus schreef aan de Romeinen was Satan al verslagen op het kruis, maar hij was nog steeds actief en is een enorme tegenstander tot op heden (1 Petrus 5:8-9; 1 Johannes 4:4). Gelovigen van de eerste eeuw, zowel als gelovigen vandaag verwachten met vreugde de imminente wederkomst van Christus (Titus 2:13; Romeinen 13:11; 1 Korinthiërs 1:7; enz.). Wij weten dat wanneer dit plaatsgrijpt (dat kan op elk moment zijn), Satans nederlaag spoedig zal volgen. Het is vanuit het perspectief van imminentie dat wij kunnen spreken van Satans nederlaag als “spoedig”. Gelovigen in elke periode van het gemeentetijdperk zouden bemoedigd moeten worden door het feit van Christus’ spoedige komst en Satans spoedige nederlaag!

Het Griekse woord voor “spoedig” wordt ook gevonden in Openbaring 1:1 en 22:6 – “wat spoedig moet geschieden”. Er zijn er vandaag die geloven dat de verdrukkingperiode (70ste jaarweek) geen toekomst is maar reeds vervuld is in de geschiedenis in de tijd van de verwoesting van Jeruzalem in 70 nC. Zij geloven dat de meeste profetieën, inbegrepen het meeste dat voorgezegd is in Openbaring, in die tijd vervuld werd. Maar Romeinen 16:20 dient als argument tegen zo’n denken. Uiteraard is Satan even actief en gevaarlijk vandaag en heeft hij nog steeds geen verpletterende trap gekregen! De Gemeentebedeling is nog steeds gaande, maar ze kan plotseling voorbij zijn wanneer de gemeente wordt opgenomen, en dan, na 3,5 jaar, zal de Satan uit de hemel geworpen worden, dus zeer spoedig na de imminente Opname. (Over de Opname: <http://www.verhoevenmarc.be/opname.htm>).

Romeinen 16:21-24

21 U groeten Timotheüs, mijn medearbeider, en Lucius en Jason en Socipater, mijn familieleden.

22 Ik, Tertius, die de brief geschreven heb, groet u in de Heere.

²³ Gajus, de gastheer van mij en van de hele gemeente, groet u. Erastus, de rentmeester van de stad, en de broeder Quartus groeten u.

²⁴ De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen.

In het eerste deel van dit hoofdstuk zond Paulus zijn persoonlijke groeten naar verschillende heiligen in Rome. In deze sectie, beginnend met vers 21, brengt Paulus groeten over aan de Romeinen van zijn metgezellen die bij hem waren te Korinthe. Het boek Romeinen werd geschreven te Korinthe aan het eind van Paulus' derde zendingsreis.

Paulus noemt zijn getrouwe medearbeider Timotheüs, zijn zoon in het geloof (zie Filippenzen 2:19-20; 1 Timotheüs 1:2). Paulus had een warme plaats in zijn hart voor Timotheüs tot aan het eind van zijn leven. Onder zijn laatst opgetekende woorden, vroeg Paulus tweemaal om Timotheüs opnieuw te zien (2 Timotheüs 4:9, 21). Lucius is waarschijnlijk dezelfde man die genoemd wordt in Handelingen 13:1, onder de profeten en leraren van de grote gemeente te Antiochië. Jason kan dezelfde geweest zijn als de man in Handelingen 17:5-9. Socipater kan dezelfde zijn als Sopater in Handelingen 20:4-6, en indien zo, dan was hij een van de nobele Bereeërs van Handelingen 17:10-12. De laatste drie namen van vers 21 noemt Paulus "mijn familieleden", aangevend dat zij Joden waren (zie onze discussie onder Romeinen 16:7).

Vers 22 is het enige vers dat Paulus niet zelf schreef. Tertius was Paulus' secretaris of assistent. Paulus sprak doordat hij bewogen werd door de Heilige Geest (vergelijk 2 Petrus 1:21) en Tertius schreef met precisie op wat Paulus zei. Maar hier stond Paulus toe dat hij sprak voor zichzelf om zijn groeten over te brengen aan de Romeinen. Blijkbaar dicteerde Paulus gewoonlijk zijn brieven, misschien te wijten aan een oogprobleem dat hem dwong met grote letters te schrijven als hij toch zelf schreef (Galaten 6:11). Aan het eind van zijn brieven schreef Paulus zelf een groet, wat een teken vormde voor de authenticiteit van zijn brieven (zie 2 Thessalonicenzen 3:17 en Galaten 6:11).

Gaius (vers 23) was gekend voor zijn gastvrijheid. Hij was "de gastheer van mij en van de hele gemeente" zegt Paulus. Hij is waarschijnlijk dezelfde man die genoemd wordt in 1 Korinthiërs 1:14, en die door Paulus werd gedoopt (Paulus schreef Rome vanuit Korinthe). Er wordt verondersteld dat Gaius een bemiddeld en prominent man was en daardoor een ruim huis had dat geschikt was voor de samenkomsten van de heiligen.

Erastus (vers 23) was "de rentmeester van de stad" Korinthe en daarom de beheerder van de stadsfinanciën. Hij had dus een hoge positie en invloed, maar als christen was hem "de uitdeling van de genade van God" toevertrouwd (vgl. Efeziërs 3:2) en kon hij een goed getuigenis geven aan de leiders van de stad (vgl. Filippenzen 2:15).

Quartus (vers 23) was misschien geen prominent persoon, maar hij was een geliefde broeder in Christus, en Paulus zond Quartus' welgemeende groeten aan de Romeinen.

In vers 24 geeft Paulus ter afsluiting een zegen die erg lijkt op de zegen in vers 20. Sommige manuscripten hebben dit vers niet (!; mss A, B, C), vandaar dat die zegen slechts in "twijfelhaken" voorkomt in moderne vertalingen zoals het N.T. van Telos, NGB, GNB, enz. Twee zegeningen kort na mekaar was niet vreemd voor Paulus' stijl (zie 2 Thessalonicenzen 3:16,18). De gelovige in Christus kan niet vaak genoeg herinnerd worden aan zijn nood aan de God van genade en de genade van God (vergelijk 2 Korinthiërs 9:8; 2 Timotheüs 2:1).

Romeinen 16:25-27 (afsluitende zegening)

²⁵ Hem nu Die in staat is u vast te doen staan, overeenkomstig mijn Evangelie en de prediking van Jezus Christus, overeenkomstig de openbaring van het geheimenis dat door de tijden der eeuwen heen verzwegen was,

²⁶ maar dat nu geopenbaard is en door de profetische Schriften onder alle heidenen bekendgemaakt is, overeenkomstig het bevel van de eeuwige God, om hen tot geloofsgehoorzaamheid te brengen,

²⁷ aan Hem, de alleen wijze God, zij door Jezus Christus de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid. Amen.

Er zijn een aantal overeenkomsten tussen deze verzen en Paulus' openingsverzen in Romeinen hoofdstuk 1:

Romeinen 16	Romeinen 1
“mijn Evangelie” – v. 25	“het Evangelie van God” – v. 1 “ik schaam mij niet voor het Evangelie” – v. 16
“de prediking van Jezus Christus” – v. 25	“ten aanzien van Zijn Zoon” – v. 3 “het Evangelie van Christus” – v. 16
Om “u vast te doen staan” – v. 25	“waardoor u versterkt zou worden” – v. 11
“onder alle heidenen bekendgemaakt” – v. 26	“onder alle heidenen” – v. 5
“om hen tot geloofsgehoorzaamheid te brengen” – v. 26	“tot geloofsgehoorzaamheid” – v. 5
“de openbaring van het geheimenis dat door de tijden der eeuwen heen verzwegen was, maar dat nu geopenbaard is en door de profetische Schriften” – v. 25-26	“dat Hij tevoren beloofd had door Zijn profeten, in de heilige Schriften” – v. 2

De laatste van deze verzen (in vette letters) is eigenlijk een contrast. In hoofdstuk 1 spreekt Paulus over het Evangelie dat God **beloofd** had door Zijn profeten, maar in hoofdstuk 16 vermeldt Paulus, sprekend over het Evangelie, een **geheimenis** (Gr. *mysterion*: mysterie, geheimenis) dat verzwegen was maar dat nu **geopenbaard** is door de nieuwtestamentische profeten. In zekere zin is het Evangelie zowel oud als nieuw. Er is een aspect van het Evangelie dat oud is en dat onthuld was in het Oude Testament. Er is een ander aspect van het Evangelie dat nieuw is en dat in de oudtestamentische periode verborgen werd gehouden, maar dat geopenbaard werd middels Paulus en andere nieuwtestamentische profeten en apostelen.

Het oude Evangelie

De Evangelieboodschap centreert zich op de Persoon en het werk van Christus, en in het bijzonder zijn plaatsvervangende dood en Zijn lichamelijke opstanding uit de doden. Paulus definieert het Evangelie erg duidelijk in Korinthiërs 15:1-4: “... dat Christus gestorven is voor onze zonden, **overeenkomstig de Schriften**, ... en dat Hij opgewekt is op de derde dag, **overeenkomstig de Schriften**”. Het kruis en het lege graf moeten niet gepredikt worden naar eigen ideeën maar in strikte overeenstemming met wat hierover reeds onthuld werd in de oudtestamentische Geschriften. Bijvoorbeeld, een bijzonder gedetailleerd verslag met beschrijving van Christus’ plaatsvervangende dood is beschreven in Jesaja 53, ongeveer 700 jaar vóór Jezus’ kruisiging. Zelfs in het Nieuwe Testament is het moeilijk daarin de leer van de plaatsvervangende dood van Christus zo duidelijk te vinden als in Jesaja 53 (de nieuwtestamentische schrijvers nemen aan dat u reeds op de hoogte bent van wat God zei door de profeet Jesaja!). Een bewijs dat de grote waarheden van Christus’ dood en opstanding onthuld werden in het Oude Testament kan gevonden worden in Lukas 24:44-46.

Toen Filippus het Evangelie predikte tot een Ethiopiër, gebruikte hij Jesaja 53 als startpunt (Handelingen 8:28-35). In Handelingen 2:24-32 predikt Petrus de opstanding van Christus en gebruikte Psalm 16 als de basis van zijn boodschap. In Handelingen 3:18 predikte Petrus het Evangelie en verkondigde dat het lijden van Christus voorzeggd was bij monde van alle profeten. In Handelingen 4:10-11 predikte Petrus de dood en opstanding van Christus en baseerde dat op Psalm 118. In Handelingen 10:43 verkondigde Petrus dat alle profeten hadden gewezen op Christus en de vergiffenis die in Hem gevonden wordt. In Handelingen 13:33-37 predikte Paulus het Evangelie in een synagoge en vertelde hij de Joden dat Christus’ opstanding een vervulling was van Psalm 2 en Psalm 16.

In Romeinen is Paulus’ belangrijkste thema de rechtvaardiging door geloof en stelt hij Abraham als een voorbeeld hiervan, gebaseerd op Genesis 15:6 (Romeinen 4:1-8). In Romeinen 10 bespreekt Paulus het Evangelie van Gods genade en citeert daarbij uit verscheidene oudtestamentische passages om zijn argumenten te staven (zie verzen 6, 7, 8, 11, 13, 15, 16, 18). In Romeinen 15 citeert

Paulus verscheidene oudtestamentische passages die in harmonie waren met het feit dat het Evangelie naar de Heidenen ging (verzen 9-12, 21).

In Galaten gebruikt Paulus opnieuw Abraham als een voorbeeld van rechtvaardiging door geloof (3:6) en Paulus gaat zelfs zo ver als te zeggen dat de belofte van Genesis 12:3 door God gegeven werd omdat God voorzag dat de Heidenen zouden gerechtvaardigd worden door geloof en gezegend zouden worden: “En de Schrift, die voorzag dat God uit het geloof de heidenen zou rechtvaardigen ...” (Galaten 3:8). In dezelfde context zegt Paulus: “En de Schrift ... verkondigde eertijds aan Abraham het Evangelie: In u zullen al de volken gezegend worden” (Galaten 3:8). Paulus citeert Habakuk 2:4 als ondersteuning van de rechtvaardiging door geloof (Galaten 3:11).

Het Evangelie dat Paulus predikte was “overeenkomstig de [oudtestamentische] Schriften” (1 Korinthiërs 15:3-4)! De fundamentele thema's van het kruis en het lege graf en rechtvaardiging door geloof, waren thema's die gevonden konden worden in het Oude Testament. Hier was geen geheimenis aan verbonden.

Het nieuwe Evangelie

Vandaag is er een “geheimenis” aspect van het Evangelie dat niet bekendgemaakt was in andere tijden maar dat nu deel uitmaakt van het Evangelie dat in de kerkbedeling wordt gepredikt:

3 dat Hij mij door openbaring dit geheimenis bekendgemaakt heeft (zoals ik eerder in het kort geschreven heb;
4 waaraan u, als u dit leest, mijn inzicht kunt bemerken in het geheimenis van Christus),
5 dat in andere tijden niet bekendgemaakt is aan de mensenkinderen, zoals het nu geopenbaard is aan Zijn heilige apostelen en profeten door de Geest,
6 namelijk dat de heidenen mede-erfgenamen zijn en tot hetzelfde lichaam behoren en mededeelgenoten zijn van Zijn belofte in Christus, door het Evangelie,
7 waarvan ik een dienaar geworden ben, krachtens de gave van de genade van God, die mij gegeven is, naar de werking van Zijn kracht.
8 Mij, de allerminste van alle heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie de onnaspeurlijke rijkdom van Christus te verkondigen (Efeziërs 3:5-8).

In het tijdperk van de gemeente is er een distinctief element aan de inhoud van het Evangelie dat genoemd wordt: “het geheimenis van het Evangelie” (zie Efeziërs 6:19 en vergelijk Kolossenzen 1:26-27; 4:3). Deze nieuwe openbaring is dat de Heidenen mede-erfgenamen en medeleden zijn van het lichaam, en mededeelgenoten van de belofte (Efeziërs 3:6). Zo'n gelijkschakeling – Joden en Heidenen samen verenigd in één lichaam – was voorheen onbekend. De distinctieve boodschap van de gemeente is dat Jood én Heiden het Evangelie mogen geloven en verenigd mogen worden tot ÉÉN LICHAAM (zie 1 Korinthiërs 12:13) met het doel getuigenis te manifesteren van Christus die het Hoofd is van dit uniek en levend organisme!

Lees deze bespreking verder hier: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/geheimenisEvangelie.pdf>

Romeinen 16:25

25 Hem nu Die in staat is u vast te doen staan, overeenkomstig mijn Evangelie en de prediking van Jezus Christus, overeenkomstig de openbaring van het geheimenis dat door de tijden der eeuwen heen verzwegen was,

“**U vast te doen staan**”: God heeft alle kracht en bekwaamheid om gelovigen in de waarheid te houden, en hun GELOOF vast te ankeren op Gods FEITEN. Die gelovigen die niet goed gegrond zijn in de waarheden uitgelegd in de Romeinenbrief, bevinden zich op gevaarlijke grond en zijn ontvankelijk voor vele ernstige dwalingen. Maar die gelovigen die Paulus leerstellige meesterwerk goed bestudeerd hebben, hebben zich versterkt met deze fundamentele waarheden, en het is moeilijk hen nog weg te krijgen van de rotsvaste fundering waarop zij zich gevestigd hebben.

Gelovigen kunnen niet ten volle gevestigd zijn in de waarheid los van een goed begrip van de “geheimeniswaarheid”, wat het onderwerp is van de afsluitende paragraaf. Het is droevig dat gelovigen in het algemeen zo onwetend zijn van deze Heilige Geheimenissen. Er is een lichaam van waarheid

dat verborgen en opgesloten lag in het hart van God gedurende de verleden tijden, maar die God nu in de huidige kerkbedeling wil bekendmaken aan Zijn heiligen. En toch is de onwetendheid van de “geheimeniswaarheid” in onze dagen verbazingwekkend. “Als gelovigen op een concilie de vraag wordt gesteld “wat betekent het ‘dienaren van Christus en beheerders van de geheimenissen van God’ te zijn en hoe belangrijk dit is voor uw bediening?” (1 Korinthiërs 4:1-2), dan hebben zij daar in veel gevallen geen antwoord op. Meestal weten zij niet “wat de rijkdom is van de heerlijkheid van dit geheimenis onder de heidenen: Christus onder u, de hoop op de heerlijkheid” (Kolossenzen 1:27)! Deze last lag op Paulus’ hart:

⁸Mij, de allerminste van alle heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie de onnaspeurlijke rijkdom van Christus te verkondigen, ⁹en allen te verlichten, opdat zij mogen begrijpen wat de gemeenschap aan het geheimenis inhoudt, dat door de eeuwen heen verborgen is geweest in God (Efeziërs 3:8-9).

Moge dat ook in ons hart leven.

“**Overeenkomstig mijn Evangelie**”: de uitdrukking “mijn Evangelie” wordt ook gevonden in Romeinen 2:16 en 2 Timotheüs 2:8. Wanneer Paulus sprak van “mijn Evangelie” verwees hij niet noodzakelijk naar “geheimeniswaarheid” zoals v. 25 hier aangeeft. Dat de Messias uit het nageslacht van David zou zijn en dat Hij zou opstaan uit de doden, waren waarheden die reeds onthuld waren in het Oude Testament, en dat zijn dus geen geheimenissen. Wat bedoelde Paulus met “mijn Evangelie”? In welke zin was dit Evangelie van Paulus? In Romeinen 1:1 had Paulus nochtans erg duidelijk gemaakt dat het Evangelie dat hij bracht “het Evangelie van God” was. Het was Gods goede nieuws. In welke zin was het Paulus’ goede nieuws? 1) Het was van Paulus in de zin dat het hem toevertrouwd was (zie 1 Timotheüs 1:11; 1 Korinthiërs 9:16-17). 2) Het was Paulus’ Evangelie omdat het uniek aan hem geopenbaard was (zie Galaten 1:11-12; Romeinen 16:25-26; Galaten 2:2; Efeziërs 3:3 en vgl. v. 6).

Paulus’ goede nieuws omvatte geheimeniswaarheid: “opdat mij het woord gegeven wordt bij het openen van mijn mond, om met vrijmoedigheid het geheimenis van het Evangelie bekend te maken” (Efeziërs 6:16). In het licht hiervan zijn er twee ultra-dispensationale dwalingen die vermeden moeten worden: 1) Paulus was de enige persoon die de openbaring van het geheimenis ontving. Deze dwaling wordt gecorrigeerd door Efeziërs 3:5 dat leert dat de geheimeniswaarheid geopenbaard werd aan Gods heilige apostelen en profeten. Zonder twijfel was Paulus de belangrijkste openbaarder van geheimeniswaarheid, maar ze werd niet exclusief aan hem gegeven. Hij was niet de enige beheerder van de geheimenissen van God (1 Korinthiërs 4:1-2). 2) Geheimeniswaarheid werd niet onthuld voordat Paulus ze openbaarde. Paulus was echter niet de eerste om geheimenissen te openbaren.

Opgemerkt dient te worden dat geheimeniswaarheid onthuld werd, tenminste in de gedaante van een kiem, door onze Heer Jezus Christus. Dit wordt in het bijzonder gezien in de geheimenissen van Mattheüs 13 en in de bovenzalrede van Johannes 14-17. Hier enkele voorbeelden:

1. **Het geheimenis van gemeente:** anticipatie in (vooruit gelopen in) Mattheüs 13:45-46.
2. **Het geheimenis van “Christus in u”** (Kolossenzen 1:27): anticipatie in Johannes 14:20 en 17:23.
3. **Het geheimenis van eenheid van Christus en Zijn gemeente** (Efeziërs 5:31-32): anticipatie in Johannes 17:21-23.
4. **Het geheimenis van de opname** (1 Korinthiërs 15:51-52): anticipatie in Johannes 14:1-3.
5. **Het geheimenis van de huidige status van de natie Israël** (Romeinen 11:25): anticipatie in Mattheüs 13:44.
6. **Het geheimenis van de wetteloosheid** die doorloopt in de koers van de huidige tijd (2 Thessalonicenzen 2:7): anticipatie in de parabellen van het mosterdzaad en het zuurdeeg.
7. **Het geheimenis van Joden en Heidenen samen verenigd in één lichaam** (Efeziërs 3:5-6): anticipatie in Johannes 10:16.

“**En de prediking van Jezus Christus**” (Romeinen 16:25). Paulus’ Evangelie centreerde zich op de Persoon van de Heer Jezus Christus. Hij predikte niet enkel Christus (2 Korinthiërs 4:5) maar verheugde zich telkens wanneer anderen Christus predikten (Filippenzen 1:18). Paulus Maakte dui-

delijk, van bij het begin van zijn brief, dat Jezus Christus het centrum was van het Evangelie (Romeinen 1:1-4). En toen Paulus het geheimenis van het Evangelie predikte onder de Heidenen dan deed hij dat: “om onder de heidenen door het Evangelie de onnaspeurlijke rijkdom van Christus te verkondigen” (Efeziërs 3:8). Enkel als wij afgescheiden zijn tot, en toegewijd aan de Persoon van de Heer Jezus Christus, kunnen wij “afgezonderd tot het Evangelie van God” zijn (Romeinen 1:1).

“Overeenkomstig de openbaring van het geheimenis dat door de tijden der eeuwen heen verzwegen was” – dit geheimenis is nu geopenbaard. Het is geen geheimenis meer!

Er zijn vijf passages die duidelijk definiëren wat een nieuwtestamentisch geheimenis is:

1. “waaraan u, als u dit leest, mijn inzicht kunt bemerken in het geheimenis van Christus, **dat in andere tijden niet bekendgemaakt is aan de mensenkinderen, zoals het nu geopenbaard is** aan Zijn heilige apostelen en profeten door de Geest” (Efeziërs 3:4-5).
2. “en **allen te verlichten**, opdat zij mogen begrijpen wat de gemeenschap aan het geheimenis inhoudt, **dat door de eeuwen heen verborgen is geweest in God**, Die alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus” (Efeziërs 3:9).
3. “het geheimenis, dat eeuwen en geslachten lang verborgen is geweest, maar nu geopenbaard is aan Zijn heiligen” (Kolossenzen 1:26).
4. “Ik zal Mijn mond opendoen met gelijkenissen; Ik zal over dingen spreken die verborgen waren vanaf de grondlegging van de wereld” (Mattheüs 13:35).
5. “overeenkomstig **de openbaring** van het geheimenis dat **door de tijden der eeuwen heen verzwegen was**, maar dat nu **geopenbaard** is en door de profetische Schriften onder alle heidenen **bekendgemaakt** is, overeenkomstig het bevel van de eeuwige God, om hen tot geloofsgehoorzaamheid te brengen” (Romeinen 16:25-26).

In het licht van deze vijf passages kunnen wij daaruit de volgende definitie trekken van een nieuwtestamentisch geheimenis: **Een nieuwtestamentisch geheimenis is dat wat verborgen was, geheim gehouden werd, en niet bekend gemaakt werd aan mensen in voorgaande generaties [vóór Paulus’ generatie] maar dat nu onthuld werd in het nieuwtestamentische tijdperk door de nieuwtestamentische apostelen en profeten.**

Laten we dit illustreren met een specifiek voorbeeld. In 1 Korinthiërs 15:51-52 maakt Paulus een geheimenis bekend dat verborgen was in voorgaande tijden. Het geheim dat hij onthulde was dat er een hele generatie zou zijn van levende gelovigen die geen fysieke dood zouden smaken. Dit was in het Oude Testament nergens onthuld. God heeft daar nooit een woord over gezegd tot in nieuwtestamentische tijden toen erop gezinspeeld werd door onze Heer (zie Johannes 14:1-3) en ten volle uitgelegd werd door Paulus (1 Korinthiërs 15:51-52 en 1 Thessalonicenzen 4:13-18). Dit is een waar nieuwtestamentisch geheimenis (of mysterie).

Het geheimenis waarvan Paulus sprak was dat God met Joden en Heidenen omgaat op basis van gelijkheid en dat zij door geloof in Christus verenigd zijn in één lichaam. Uit twee maakte God **ÉÉN NIEUWE MENS** (Efeziërs 2:11-18) en **ÉÉN NIEUWE KUDDE** (Johannes 10:16). En het is ons voorrecht, in de dag waarin wij leven, die geheimenis bekend te maken, om te openbaren wat eens verborgen was!

Romeinen 16:26-27

²⁶ maar dat nu geopenbaard is en door de profetische Schriften onder alle heidenen bekendgemaakt is, overeenkomstig het bevel van de eeuwige God, om hen tot geloofsgehoorzaamheid te brengen, ²⁷ aan Hem, de alleen wijze God, zij door Jezus Christus de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid. Amen

“Maar dat nu geopenbaard is en door de profetische Schriften”. Het mysterie is nu geopenbaard. De frase “door de profetische Schriften” betekent: God maakte dit geheimenis bekend door de geschriften van Zijn (nieuwtestamentische) profeten.

Het is moeilijk te begrijpen hoe niet-dispensationalisten dit kunnen laten slaan op de oudtestamentische geschriften, in het bijzonder nadat Paulus zojuist had gesteld dat het geheimenis geheim gehouden werd in vorige tijdperken. Paulus verwijst naar nieuwtestamentische profeten. In Efeziërs leren we over het geheimenis: “dat in andere tijden niet bekendgemaakt is aan de mensenkinderen,

zoals het nu geopenbaard is aan Zijn heilige **apostelen en profeten**” (Efeziërs 3:5). Dit zijn nieuwtestamentische apostelen en profeten, dezelfde waar naar verwezen wordt in Efeziërs 2:20 (zie ook 1 Korinthiërs 12:10,29; Efeziërs 4:11). Zelfs SV-kanttekening 12 (bij “profeten” in Efeziërs 3:5) zegt:

“12) en profeten, Namelijk des Nieuwen Testaments, die den Geest der verklaring van Gods Woord buitengewoon hebben ontvangen, waarvan zie 1 Cor. 12:28; Ef. 4:11”.

Waar het gaat om geheimeniswaarheid, bevonden de oudtestamentische profeten zich geheel in de duisternis. De Enige die weet had van de geheimenissen in de oudtestamentische periode was God Zelf.

“**Overeenkomstig het bevel van de eeuwige God**”. Paulus gebruikt dit woord “bevel” in referentie naar zijn missie op slechts twee andere plaatsen: 1 Timotheüs 1:1 en Titus 1:3. Paulus wist dat hij een evangelieverantwoordelijkheid had en een predikingsverantwoordelijkheid. Hij stond onder een bevel om Gods Woord bekend te maken.

“**Onder alle heidenen bekendgemaakt ... om hen tot geloofsgehoorzaamheid te brengen**”. De taal is hier dezelfde als in Romeinen 1:5: “tot geloofsgehoorzaamheid onder alle heidenen” (vergelijk Handelingen 17:31 en 1 Johannes 3:23a). Alle mensen overal zijn verantwoordelijk het Evangelie te GEHOORZAMEN door te geloven in de Heer Jezus Christus. Zij die het Evangelie ONGEHOORZAAM zijn zullen gestraft worden met eeuwig verderf (2 Thessalonicenzen 1:8-9). Wij moeten mensen laten weten dat God hen beveelt om zich met Hem te verzoenen en gered te worden, en er sterk op aandringen op de juiste manier te reageren op het Evangelie (vergelijk 2 Korinthiërs 5:18-21).

Aangehaalde artikelen:

- De zendingsreizen van Paulus: <http://www.verhoevenmarc.be/handelingen.htm> (voor de kaart).
- “Hoeveel apostelen waren er?": <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/hoeveelApostelen.pdf> .
- “Vrouwelijke diakenen?": <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/vrouwen-dienaren.pdf> .
- “Wat kunnen vrouwen doen?": <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/vrouwen-taak.pdf> .
- “De openbare dienst van vrouwen?": <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/vrouwen.pdf> .
- “Vrouwen van het geloof": <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/Geloofsvrouwen.pdf> .
- Over oordelen, identificeren, waarschuwen: <http://www.verhoevenmarc.be/oordelen2.htm> .
- “De loopbaan van Satan": <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/loopbaan-duivel.pdf> .
- “De 70 jaarweken van Daniël": <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/70-jaarweken-Daniel.pdf> .
- “De viervoudige val van Satan": <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/val-Satan.pdf> .
- Over de Opname vóór de Verdrukking: <http://www.verhoevenmarc.be/opname.htm> .
- “Het geheimenis v.h. Evangelie": <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/geheimenisEvangelie.pdf>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm